

Update sa COVID-19 – ika-2 ng Setyembre 2020

ANONG BAGO?

PAGSUSURI SA KEMH

Dalawang libo, dalawang daan at animnapu't isang (2,261) na pagsusuri na ang naproseso, ng walang positibong resulta na natanggap sa loob ng isang daan at tatlumpu't apat (134) na araw.

PAGSUSURI SA ANTIBODY

Isinasagawa na ngayon ng KEMH ang pangatlong beses na pagsasagawa ng pagsusuri sa SARS-CoV-2 antibody, at patuloy na naghahanap ng mga antibodies laban sa virus na sanhi ng sakit na COVID-19. Pinakasensitibo ang pagsusuri na ito kung isasagawa sa oras na ang katawan ay magpakita ng pagresponde sa sakit, na nagaganap sa gitna ng dalawampu't isang (21) araw hanggang anim (6) na buwan pagkatapos na ma-expose. Ang positibong resulta ay nangangahulugang ang isang indibidwal ay na-expose sa virus, at hindi nangangahulugang mayroon silang virus o maihawa ito.

Limampung (50) samples na ang nasuri sa pagkakataon ng pagsusuri na ito, na may dalawang positibong resulta.

Sinabi ng Chief Medical Officer na si Dr Rebecca Edwards:

“Ang dalawang positibong resulta ng pagsusuri na ito ay nagpapakita na ito ay galing sa mga taong na maaaring nakakuha ng virus habang sila ay nasa UK at hindi sa Falkland Islands. S

POLISIYA SA QUARANTINE AT MGA BISITA – MGA IMPLIKASYON SA TURISMO

Noong Martes, ika-4 ng Agosto, isinangalang-alang ng Executive Council (Contingency) ang isang papel na may kinalaman sa mga kasalukuyang Polisiya sa Quarantine at mga Bisita at ang mga implikasyon nito sa turismo. Dahil sa dalawa lang ang naging positibong resulta simula ng pagsusuri, ipinapakita nito na ang mga hakbang na isinagawa ng komunidad noong nakaraang mga buwan ay naging napaka epektibo sa pagbabawas ng exposure sa virus at sa pagkalat nito, at pinapatunayan nito kung gaano kahalaga ang pagsunod ng mga tao sa abiso ng Gobyerno. Ipinapakita ng surveillance swabbing na ang virus ay wala sa komunidad, kaya naman ang resulta na ito ay hindi dapat ikabahala ng lahat. Nais kong hikayatin ang mga tao na nagiisip na maaaring sila ay nagkaroon ng sintomas ng virus ngayong taon na subukan ang pagsusuri sa antibody para ng sa gayon ay makabuo tayo na mas malinaw na imahe ng exposure sa ating komunidad.”

Ang reagent na ginagamit sa pagsusuri sa antibody ay may limitadong buhay kaya't ang pagsusuri ng antibody ay isinasagawa lamang sa katapusan ng bawat buwan. Kapag

mayroon na muling susunod na pagsasagawa ng pagsusuri ay agad itong iaaanunsyo, na nagtatawag sa mga tao na lumapit , na may kasamanag mga detalye kung paano mag-request ng pagsusuri.

MGA INDIBIDWAL NA NANGANGAILANGAN NG COVID-19 SWAB BAGO BUMIYAHE

Nakatanggap ng mga katanungan ang KEMH mula sa mga indibidwal na nag-rerequest na magsagawa ng COVID-19 swab bago bumiyaha. Ito ay maaring maisaayos sa mga sumusunod na paraan:

Kailangang magpadala ang mga indibidwal ng kanilang mga detalye na nakalista sa ibaba sa surveillance@kemh.gov.fk na may titulo sa subject na *“Travel Swab”*. Kung maaari, ipadala ang mga sumusunod na impormasyon ng hindi bababa sa sampung (10) araw bago bumiyaha:

1. Buong pangalan, tirahan, at petsa ng kapanganakan ng indibidwal na nangangailangan ng swab
2. Numero ng telepono para matawagan ka ng KEMH
3. Petsa ng pag-alis sa isla ng indibidwal
4. Bansa na iyong pupuntahan AT ang mga requirements ng bansang iyon (halimbawa, ang swab ay dapat na naisagawa sa loob ng pitumpu't dalawang (72) oras simula na pag-alis)

Tatawagan ka ng KEMH upang magsaayos ng appointment na iyong dadaluhan at tatawagan ka para ipaalam ang iyong resulta.

PAALALA SA PAGKAKASAKIT

Nais ring ipaalala ng KEMH sa lahat na kung sila ay sipon o sakit na tulad ng sa trankaso, o ikaw ay may pananakit ng tiyan o sakit na gastrointestinal, **sa gayon ay manatili sa iyong tahanan; huwag pumunta sa trabaho o sa paaralan.**

Kung hindi maganda ang iyong pakiramdam na may nakakahawang sakit, hinihiling ng KEMH na sila ay iyong tawagan sa numerong 28000 ngunit HUWAG pumunta sa ospital. Ang mga miyembro ng staff ay magbibigay ng abiso sa iyo sa telepono. Isang paalala na ang mga sintomas ng COVID-19 ay:

- Isang bago o lumalalang ubo
- Mataas na temperature
- Naghahabol ng paghinga
- Namamagang lalamunan
- Pagbahing at pagkakaroon ng sipon
- Pansamantalang pagkawala ng panlasa at pang amoy

SURVEY SA PAGTUGON SA COVID-19

Pinasasalamatan ang lahat ng mga tumugon sa survey sa komunidad sa pagtugon sa COVID-19 o ang mga dumalo sa mga katatapos lang na workshops. Nagtapos ang survey noong Biyernes, ika-7 ng Agosto.

Tatlong daan at apatnapu't isang (341) surveys ang nakumpleto sa kabuuan, at binubuo ito ng dalawang daan at siyamnapung (290) tugon mula sa mga matatanda at limampu't isang (51) tugon mula naman sa mga bata na nasa pagitan ng edad na tatlo (3) hanggang labing walo (18).

Karagdagan dito, nagsagawa kami ng labing isang (11) mga workshops, na dinaluhan ng pitumpu't apat (74) na tao. Ang proseso sa pakikipagugnayan sa ilang mga sambahayan sa Camp sa West at East Falklands at sa iba pang mga isla ay isinasagawa na, para masiguro na ang mga opinion ng mga taong hindi nakadalo sa mga workshops ay maipakita.

Ang mga resulta ay makakatulong sa atin na:

- Malaman kung saan higit na nakaapekto ang COVID-19 at sino ang nakaramdam nito
- Matugunan ang mga problemang naramdaman bilang resulta ng mga hakbang ng Gobyerno
- Mapabuti ang aming gawain kung sakaling tumaas ang panganib ng COVID-19 sa Falkland Islands

MGA PAGSASAAYOS PARA SA MGA ESTUDYANTE NA MAG-AARAL SA UK

Noong Huwebes, ika-20 ng Agosto, isang pagpupulong ang isinagawa ng Kagawaran ng Edukasyon, para pag-usapan kasama ang mga magulang at mga caregivers, ang pinaka mainam na parran upang suportahan ang mga nakababatang mga tao na mag-aaral sa UK. Kasunod ng pagpupulong na ito, kinumpirma ng Direktor ng Edukasyon na si Marie Horton, na nakipagugnayan ang FIG sa Crown Guardians upang magbigay ng serbisyo para sa mga UK-based na estudyante. Ang Crown Guardians ay magbibigay ng *emergency back-up* sa lahat ng mga estudyante ng Falkland Islands na mag-aaral sa UK, na may edad dalawampu't isa (21) pababa na kumuha ng serbisyong ito. Ang serbisyong ito ay sagot ng FIG.

Kasama ng optional na suporta, ang bawat estudyante ay magkakaroon ng Safety Plan, na kukumpletuhin ng kanilang mga kapamilya at ibabahagi kasama ang FIGO at Crown Guardians, para makapagtrabaho ang lahat ng nabibilang dito ng malapitan. Bilang karagdagan, ang bawat estudyante ng post-16 na nag-aaral sa UK ay dapat na magkarron ng kahit isang Guradian na naninirahan sa bansa, na maaaring tumayong magulang, at hindi kasama sa kontrata ng Crown Guardians.

Ang Kagawaran ng Edukasyon ay maptuloy na nakikipagtulungan sa mga estudyante at sa kanilang mga kapamilya sa mga susunod na buwan, kahit na hindi inaasahan ang

pangalawang pagkakataon ng national lockdown sa UK, posibleng may mga pagbabagong lokal na maaaring ipatupad kung tumaas ang mga kaso ng pagkakahawa sa UK.

POLISIYA SA QUARANTINE AT MGA BISITA

Noong Martes, ika-4 ng Agosto, isinangalang-alang ng Executive Council ang isang papel na may kinalaman sa mga kasalukuyang Polisiya sa Quarantine at mga Bisita at ang mga implikasyon nito sa turismo., at kinumpirma ang mga sumusunod:

- Ang mga paghihigpit sa pagbibigay ng mga visitor permits at maaaring manatili hanggang sa ika-31 ng Disyembre 2020, ngunit ang mga paghihigpit ay sasailalim sa pagsusuri bawat buwan
- Ang mga requirements sa mga tao na paparating sa isla na mag quarantine at maaaring manatili hanggang sa ika-31 ng Disyembre 2020 (gayunpaman, ito ay patuloy na susuriin kada apatnapu't dalawang (42) araw na nakahanay sa mga pangangailangan ng Infectious Diseases Control (Coronavirus, Quarantine) Regulations 2020)

Pinagaaralan ng Gobyerno ang mga kasalukuyang detalye ng mga polisiya patungkol sa quarantine, para kumpirmahin kung ang mga kasalukuyang pagsasaayos ay nananatiling sapat.

Transport sa Airport:

Kahit na hindi kailangan, madiin na inaabiso ng Gobyerno na ang mga tao ay gumamit ng serbisyo ng bus sa pagbiyahe sa Stanley pagkatapos dumating sa Falkland Islands mula sa Mount Pleasant Airport. Ito ay para mabawasan ang contact ng mga drayber sa mga taong parating sa Isla na magsasagawa ng quarantine, na maaaring makabawas ng panganib sa paglipat ng virus.

Hinihimok ang ligtas na pamamaraan upang masuportahan ito, kasama ang pagsusuot ng masks ng parehong mga pasahero at drayber sa bus. Kung ikaw ay mga katanungan tungkol sa airport transport, maaaring makipagugnayan kay Rhiannon Didlick-Smith sa email na pa.desis@sec.gov.fk

Ang mga drayber na piniling mangolekta ng mga pasahero ay mariin na hinihimok na magsagawa ng mga sumusunod na pag-iingat hanggat maaari:

- Isang pasahero lamang kada isang sasakyan maliban na lamang kung ang mga pasehor ay maninirahan sa iisang tirahan
- Isakay ang mga pasehero sa likuran kung maaari
- Ang lahat ng nakasakay ay magsuot ng takip sa mukha

- Taasan ang bentilasyon kung maaari (halimbawa, buksan ang mga bintana kung maaari)
- Sundin ang mabuting hakbang sa abiso ng kalinisan ng mga kamay, kasama ang paggamit ng *hand cleaning gel*

UPDATE SA LATAM

Kinumpirma ng LATAM na ang rutang Punta Arenas-Santiago ay manantiling suspendido hanggang sa ika-2 ng Enero 2021, at ang sitwasyon ay susuriin sa petsa na malapit dito.

Tulad ng inanunsyo noong ika-23 ng Hulyo 2020, ang ruta ng Sao Paolo ay nananatiling suspendido hanggang sa katapusan ng Setyembre 2020, at ang sitwasyon ay susuriin sa petsa na malapit sa panahon na ito.

Kritikal ang mga commercial flights sa kinabukasan ng ekonomiya ng Falkland Islands at sa kalidad ng pamumuhay. Patuloy at madalas na binabantayan at sinusuri ng FIG ang sitwasyon ng LATAM at karagdagang mga update ang ilalabas sa takdang panahon.

PAGPAPALAWIG NG MGA EKONOMIKONG SUPPORTSCHEMES NA MAY KINALAMAN SA COVID, KASAMA ANG TURISMO

Noong Miyerkules, ika-29 ng Hulyo, inaprubahan ng ExCo ang pagpapalawak ng mga *employment / self-employment, job retention, subsidiya sa pagkawala ng trabaho at direct grant schemes* na una nang ipinakilala bilang pagtugon sa pandemya ng COVID-19, at ang mga ito ay kasalukuyang mahusay na naipapatupad at isinasagawa ng Treasury at ng FIDC.

Ang mga schemes na ito ay nakatakdang magtapos sa ika-31 ng Hulyo, at ngayon ay patatagalin pa hanggang ika-30 ng Setyembre, upang parehong matustusan ang mga ekonomikong sektor na patuloy na nakakaranas ng mga epekto ng pandemya, kasama rin pagsuporta sa mga sintomatikong indibidwal at kanilang mga sambahayan na inutusan ng KEHM na mag-isolate.

Bilang karagdagan sa pagsusuri ng tagal ng mga schemes, na sa kabuuan ay nakapagbigay na ng higit sa isang milyong libra (£1 million) bilang tulong sa mga tao sa kabuuan ng Falkland Islands, ay magaganap ng hindi aabot sa ika-23 ng Setyembre.

Patuloy na nagbibigay ng konsiderasyon sa mga ibang espesipikong mga hakbang na nakatuon sa mga sektor na labis na naghirap dahil sa mga mas matagal na epekto, kasama na ang sektor ng turismo. Sa loob ng nakaraang buwan, nakipagugnayan ang Gobyerno sa mga kinatawan ng bawat industriya upang pag-usapan ang mga paraan upang suportahan ang sektor, kasama na ang pagtingin sa mga panukala upang mabigyang-buhay ang domestikong turismo sa maikling panahon. Isinama dito ang detalyadong pag-aanalisa ng mga iba't ibang hakbang para masuportahan ang industriya sa susunod na anim na buwan, pati na rin ang mga inisyatibo para matulungan ang mga negosyo na makabuo ng higit na pangmatagalang katatagan at paghahanda sa 2021 at

sa hinaharap. Ang mga kasalukuyang hakbang ng suporta sa negosyo ay isinama rin sa mga pagpupulong na ito at karagdagang mga impormasyon ay ilalabas sa katapusan ng Setyembre.

Sinabi ng *portfolio lead* para sa turismo na si MLA Mark Pollard: “Alam namin na ang paparating na panahon ng tag-init ay maiiba kaya’t nakipagtulungan kami sa mga tao sa sektor ng turismo na mas maintindihan kung paano maaapektuhan ng pandemya ang industriya sa maikli at mahaba-habang panahon. Hindi lang naming nais na masiguro na makaligtas ang sektor na ito sa kasalukuyang krisis, ngunit pati na rin na mailagay ang mga plano na magbibigay ng higit na katatagan sa pangmatagalan, ng sa gayon ang industriya ay nakahanda na matugunan ang mga demand sa hinaharap at mapatibay ang kontribusyon nito sa kabuuang ekonomikong pag-unlad ng bansa.”

SUSUNOD NA UPDATE – Q&A UPDATE SA MIYERKULES, IKA-9 NG SETYEMBRE

Tulad ng inabiso tungkol sa pamamahinga, sinuspinde mga dalawahang-linggong update sa COVID-19 at ang buwang Q&A session. Ang susunod na Q&A update ay nakatakda sa Miyerkules, ika-9 ng Setyembre 2020. Sa katapusan ng buwan, layunin namin na isama ang kahit anong pagbabago o bagong pampublikong impormasyon sa COVID-19 na napapaloob sa nakasanayang estilo ng pakikipagugnayan ng gobeyrno. Kung sakaling tumaas ang panganib ng sitwasyon, ibabalik namin ang mas madalas na schedule.

Ang ating web page, www.fig.gov.fk/covid-19 ay maraming mapagkukunan ng mga patnubay at impormasyon. Gayunpaman, kung ikaw ay may katanungan o pag-aalala sa mga panahon na ito, makipagugnayan sa Communications Office sa numerong 27400 o sa communications.officer@sec.gov.fk